

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

02 februarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Nadejda Toma, Vladimir Timofti, Constantin Alerguș, Anatolie Țurcan, a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de avocatul Arhiliuc Ion în numele inculpatului Teodor Constantin și de inculpat, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2017, în cauza penală în privința lui

Teodor Constantin XXXXX, născut la XXXXX, originar din XXXXX, domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

1. 09.04.2013 – 30.07.2015 (prima instanță);

2. 09.09.2015 – 10.11.2015

25.06.2016 – 08.06.2017 (instanța de apel);

3. 11.01.2016 – 24.05.2016

07.08.2017 – 02.02.2018 (instanța de recurs).

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni din 30 iulie 2015, Teodor Constantin, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, a fost achitat pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Acțiunile civile înaintate de părțile vătămate Bucuci Ion, Doba Igor și Buga Vladimir, cu privire la încasarea prejudiciului material și moral, instanța de judecată le-a lăsat fără soluționare.

2. Prin rechizitoriu, Teodor Constantin a fost învinuit în aceia că, la 16 martie 2011, având scopul însușirii bunurilor altei persoane, prin abuz de încredere și înșelăciune, s-a deplasat la domiciliul părții vătămate Bucuci Ion din XXXXX, care îi era asociat în activitatea de întreprinzător, unde abuzând de încrederea ultimului ce o are față de el, sub pretextul necesității achitării restanțelor pentru serviciile de furnizare a gazului consumat la domiciliu, a însușit ilegal de la el bani în sumă de 1000 euro, care conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei constituia 16600 lei, înșelându-l că îi va restitui banii din suma pe care o va obține din vânzarea măturilor și puceilor, în rezultatul căruia a cauzat proprietarului o daună materială în suma indicată.

Tot el, este învinuit că la data de 03 martie 2011, având scopul însușirii bunurilor altei persoane, prin abuz de încredere și înșelăciune, s-a deplasat la domiciliul părții vătămate Bucuci Ion, din XXXXX, care îi era asociat în activitatea de întreprinzător, unde abuzând de

încrederea ultimului ce o are față de el, sub pretextul necesității rambursării creditului primit anterior de la Banca Comercială „Eximbank” SA, a însușit ilegal de la el bani în sumă de 1000 lei și 1500 euro, care conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei constituia 25170 lei, înșelându-l că îi va restitui din banii ce îi va obține din vânzarea măturilor și purceilor, în rezultatul căruia a cauzat proprietarului o daună materială în sumă de 26170 lei.

În circumstanțele indicate, inculpatul Teodor Constantin, a cauzat părții vătămate Bucuci Ion, o daună în proporții considerabile în sumă totală de 42770 lei.

Tot el, este învinuit, că în primăvara anului 2011, data concretă nu a fost posibilă de stabilit în cadrul urmăririi penale, aflându-se în extravilanul sat. Hrușova, raionul Criuleni, având scopul însușirii în continuare a bunurilor altei persoane, prin abuz de încredere, a însușit de la partea vătămată Doba Igor, 250 litri de motorină cu costul de 3900 lei, 6 saci cu semințe de porumb la prețul de 1800 lei, 6 saci cu semințe de floarea-soarelui la prețul de 3150 lei, înșelându-l că îi va restitui în bani costul acestor bunuri după recoltarea roadei, în rezultatul căruia a cauzat proprietarului o daună materială în sumă de 8850 lei.

Tot el, este învinuit, că în perioada lunilor septembrie-noiembrie 2011, data concretă nu a fost posibil de stabilit de organul de urmărire penală, aflându-se în extravilanul sat. Hrușova, raionul Criuleni, având scopul însușirii în continuare a bunurilor altei persoane, prin abuz de încredere și înșelăciune, manifestând vizibilitatea de persoană demnă de încredere, sub pretextul necesității rambursării creditului primit anterior de la Banca Comercială „Eximbank” SA și perfectării actelor necesare pentru a-i vinde terenurile sale agricole cu suprafața de 70 hectare și un depozit situat în extravilanul sat. Hrușova, raionul Criuleni, a însușit de la partea vătămată Doba Igor bani în sumă de 83000 lei, înșelându-l că îi va vinde imobilele nominalizate, în contul acestor bani, în rezultatul căruia i-a cauzat proprietarului o daună materială în suma indicată.

În circumstanțele indicate, Teodor Constantin i-a cauzat părții vătămate Doba Igor, o daună materială în proporții mari în mărime de 91850 lei.

Tot el, este învinuit, că la 01 noiembrie 2011, aflându-se la depozitul său, situat în extravilanul sat. Hrușova, raionul Criuleni, având scopul însușirii în continuare a bunurilor altei persoane, prin abuz de încredere și înșelăciune, manifestând vizibilitatea de persoană demnă de încredere, sub pretextul necesității perfectării actelor necesare pentru a vinde terenurile sale agricole și depozitul respectiv părții vătămate Doba Igor, a însușit de la partea vătămată Buga Vladimir bani în sumă de 40000 lei, în rezultatul căruia a cauzat proprietarului o daună materială în suma indicată. Ca urmare a acțiunilor sale ilicite, inculpatul Teodor Constantin, în circumstanțele indicate a însușit prin înșelăciune și abuz de încredere bunuri materiale și bani în proporții deosebit de mari în sumă totală de 184620 lei.

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri procurorul Boșcanean Vladislav, avocatul Temirov Valeriu în numele părților vătămate Doba Igor și Buga Vladimir și avocatul Vornicescu Igor în numele părții vătămate Bucuci Ion.

3.1. Procurorul a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care, Teodor Constantin să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal și de a-i stabili acestuia o pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 9 ani, cu executare în

penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita activitatea de antreprenoriat pe un termen de până la 5 ani și de încasat de la inculpat în folosul părților vătămate prejudiciul material și moral.

3.2. Avocatul Temirov Valeriu în numele părților vătămate Doba Igor și Buga Vladimir, a solicitat casarea sentinței, rejudicarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care a-l recunoaște pe Teodor Constantin vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal și a-i stabili pedeapsă 10 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip închis.

Totodată, apelantul a solicitat, admiterea acțiunilor civile înaintate de către părțile vătămate Doba Igor - în sumă de 152300 lei și Buga Vladimir - în sumă de 62300 lei

3.3. Avocatul Vornicescu Igor în numele părții vătămate Bucuci Ion, a solicitat casarea integrală a sentinței, rejudicarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse conform sancțiunii articolului dat.

La fel, a solicitat admiterea acțiunii civile înaintate și încasarea de la Teodor Constantin în beneficiul părții vătămate Bucuci Ion a prejudiciului material în sumă de 2500 euro convertiți în lei RM la momentul executării, prejudiciului moral în mărime de 20000 lei și rambursarea cheltuielilor de judecată în sumă de 5300 lei.

În motivarea celor solicitate apelanții au indicat că probele prezentate de procuror și examinate în instanța de fond dovedesc vinovăția inculpatului Teodor Constantin și anume că, a dobândit ilicit bunurile de la cet. Bucuci Ion, Doba Igor și Buga Vladimir prin înșelăciune sau abuz de încredere, în sumă de 4184620 lei, însă instanța de fond nu a ținut cont de gravitatea și urmările infracțiunii săvârșite, de caracterul infracțiunii, care este una din categoria celor deosebit de grave, că acțiunile inculpatului au fost intenționate, însă prima instanță eronat a apreciat probele prezentate de către acuzarea de stat, considerând că relațiile apărute între părțile vătămate Bucuci Ion, Doba Igor, Buga Vladimir și inculpatul Teodor Constantin sunt relații civile, care urmează a fi examinate conform procedurii civile.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2015, au fost admise apelurile declarate de către procuror, avocatul Temirov Valeriu în numele părților vătămate Doba Igor și Buga Vladimir și de avocatul Vornicescu Igor în numele părții vătămate Bucuci Ion, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre după cum urmează:

Teodor Constantin, a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, stabilindu-i o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 9 ani, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții legate de gestionarea bunurilor materiale pe un termen de 4 ani.

Au fost admise acțiunile civile înaintate de părțile vătămate și civile Doba Igor, Buga Vladimir și Bucuci Ion, dispunând încasarea de la Teodor Constantin:

- în contul părții vătămate și civile Doba Igor, dauna materială în sumă de 91850 lei, dauna morală în sumă de 10000 lei și cheltuielile judiciare în sumă de 2300 lei;

- în contul părții vătămate și civile Buga Vladimir, dauna materială în sumă de 40000 lei, dauna morală în sumă de 10000 lei și cheltuielile judiciare în sumă de 2300 lei;

- în contul părții vătămate și civile Bucuci Ion, dauna materială în sumă de 42770 lei, dauna morală în sumă de 10000 lei și cheltuielile judiciare în sumă de 2300 lei.

4.1. În motivarea deciziei, instanța de apel a constatat că inculpatul Teodor Constantin, la data de 16 martie 2011, având scopul însușirii bunurilor altei persoane, prin abuz de încredere și înșelăciune, s-a deplasat la domiciliul părții vătămate Bucuci Ion din XXXXX, care îi era asociat în activitatea de întreprinzător, unde abuzând de încrederea ultimului ce o are față de el, sub pretextul necesității achitării restanțelor pentru serviciile de furnizare a gazului consumat la domiciliu, a însușit ilegal de la el bani în sumă de 1 000 euro, care conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei constituia 16 600 lei, înșelându-l că îi va restitui banii din suma care o va obține din vânzarea măturilor și purceilor, dar așa și nu i-a mai restituit, în rezultatul căruia i-a cauzat proprietarului o daună materială în suma indicată.

Tot el, la data de 03 martie 2011, având scopul însușirii bunurilor altei persoane, prin abuz de încredere și înșelăciune, s-a deplasat la domiciliul părții vătămate Bucuci Ion din XXXXX, care îi era asociat în activitatea de întreprinzător, unde abuzând de încrederea ultimului ce o are față de el, sub pretextul necesității rambursării creditului primit anterior de la Banca Comercială „Eximbank” S.A., a însușit ilegal de la el bani în sumă de 1000 lei și 1500 euro, care conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei constituia 25170 lei, înșelându-l că îi va restitui din banii ce îi va obține din vânzarea măturilor și purceilor, în rezultatul căruia i-a cauzat proprietarului o daună materială în sumă de 26170 lei. În circumstanțele indicate, inculpatul Teodor Constantin, i-a cauzat părții vătămate Bucuci Ion, o daună în proporții considerabile în sumă totală de 42770 lei.

Tot el, în primăvara anului 2011, data concretă nu a fost posibilă de stabilit în cadrul urmăririi penale, aflându-se în extravilanul satului Hrușova, raionul Criuleni, având scopul însușirii în continuare a bunurilor altei persoane, prin abuz de încredere, a însușit de la partea vătămată Doba Igor 250 litri de motorină cu costul de 3900 lei, 6 saci cu semințe de porumb la prețul de 1800 lei, 6 saci cu semințe de floarea-soarelui la prețul de 3150 lei, înșelându-l că îi va restitui în bani costul acestor bunuri după recoltarea roadei, în rezultatul căruia a cauzat proprietarului o daună materială în sumă de 8850 lei.

Tot el, în perioada lunilor septembrie-noiembrie 2011, data concretă nu a fost posibil de stabilit de organul de urmărire penală, aflându-se în extravilanul satului Hrușova, raionul Criuleni, având scopul însușirii în continuare a bunurilor altei persoane, prin abuz de încredere și înșelăciune, manifestând vizibilitatea de persoană demnă de încredere, sub pretextul necesității rambursării creditului primit anterior de la Banca Comercială „Eximbank” S.A. și perfectării actelor necesare pentru a-i vinde terenurile sale agricole cu suprafața de 70 ha și un depozit situat în extravilanul satului Hrușova, raionul Criuleni, a însușit de la partea vătămată Doba Igor bani în sumă de 83000 lei, înșelându-l că îi va vinde imobilele nominalizate, în contul acestor bani, în rezultatul căruia a cauzat proprietarului o daună materială în suma indicată. În circumstanțele indicate, inculpatul Teodor Constantin, a cauzat părții vătămate Doba Igor o daună materială în proporții mari în mărime de 91850 lei.

Tot el, la 01 noiembrie 2011, aflându-se la depozitul său, situat în extravilanul satului Hrușova, raionul Criuleni, având scopul însușirii în continuare a bunurilor altei persoane prin abuz de încredere și înșelăciune, manifestând vizibilitatea de persoană demnă de încredere, sub pretextul necesității perfectării actelor necesare pentru a vinde terenurile sale agricole și depozitul respectiv părții vătămate Doba Igor, a însușit de la partea vătămată Buga Vladimir,

bani în sumă de 40000 lei, în rezultatul căruia a cauzat proprietarului o daună materială în suma indicată. Ca urmare a acțiunilor sale ilicite, inculpatul Teodor Constantin, în circumstanțele indicate a însușit prin înșelăciune și abuz de încredere bunuri materiale și bani în proporții deosebit de mari în sumă totală de 184620 lei, iar prin acțiunile sale intenționate Teodor Constantin a comis infracțiunea prevăzută la art. 190 alin. (5) Cod penal, după indicii calificativi, escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită în proporții deosebit de mari.

Instanța de apel a indicat că vinovăția inculpatului în comiterea faptelor infracționale incriminate, a fost dovedită prin următoarele probe, cum ar fi: - declarațiile părților vătămate Bucuci Ion, Doba Igor, Buga Vladimir; - declarațiile martorului Caraulinîi Vasilii (f.d. 143, vol. III), Garniț Ion (f.d. 142, vol. III), Petrici Anatolie (f.d. 144-146, vol. III), Mius Alexei (f.d. 147-148, vol. III), Mateescu Ivan (f.d. 152, vol. III), Chirica Elena (f.d. 150, vol. III), Chirica Ion (f.d. 149, vol. III), Gurin Ivan (f.d. 151, vol. III), Căldare Ion (f.d. 153, vol. III), Cernobai Ludmila (f.d. 154- 155, vol. III), Rusnac Elena (f.d. 158-159, vol. III), Hudesco Tatiana (f.d. 156-157, vol. III), Teodor Victor (f. d. 160-161, vol. III); - plângerea părții vătămate Doba Igor din 28 iunie 2012, prin care se solicită să fie atras la răspundere penală Teodor Constantin, care prin abuz de încredere și înșelăciune, în perioada anului 2011, a dobândit de la el bani în sumă de 100000 lei (f. d. 8, vol. I); - plângerea părții vătămate Bucuci Ion din 28 iunie 2012, prin care se solicită atragerea la răspundere penală a lui Teodor Constantin, care a însușit de la el prin escrocherie mijloace bănești (f. d. 13-14, vol. I); - plângerea părții vătămate Buga Vladimir din 05 iulie 2012, prin care se solicită atragerea la răspundere penală a lui Teodor Constantin pe faptul însușirii prin înșelăciune a mijloacelor bănești (f. d. 27-28, vol. I); - recipisa din 01 noiembrie 2011, prin care se confirmă că inculpatul Teodor Constantin a primit de la partea vătămată Buga Vladimir bani în sumă de 40000 lei (f. d. 43, vol. I); - recipisa din 31 martie 2011, prin care se confirmă că inculpatul Teodor Constantin a primit de la partea vătămată Bucuci Ion bani în sumă de 1500 euro (f. d. 57, vol. I); - recipisa din 16 martie 2011, prin care se confirmă că inculpatul Teodor Constantin a primit de la partea vătămată Bucuci Ion bani în sumă de 1000 euro (f. d. 58, vol. I); - procesul-verbal de ridicare din 26 iulie 2012, prin care a fost efectuată ridicarea de la Buga Vladimir a listei calculelor și recipisei din 01 noiembrie 2011 (f. d. 41, vol. I); - procesul-verbal de ridicare din 23 iulie 2012, prin care a fost efectuată ridicarea de la partea vătămată Bucuci Ion a copiei contractului de colaborare din 11 aprilie 2011, încheiat între inculpatul Teodor Constantin și partea vătămată Bucuci Ion, a copiei de pe extrasul din Registrul de Stat al persoanelor juridice nr. 227363 din 28 aprilie 2011 privind Societatea Comercială „Eracris Grup” SRL, a recipiselor din 31 martie 2011 și 16 martie 2011, a copiilor de pe facturile fiscale și bonurilor de plată (f. d. 54, vol. I); - procesul-verbal de confruntare din 28 noiembrie 2012 dintre învinuitul Teodor Constantin și partea vătămată Doba Igor, prin care fiecare își mențin depozițiile date separat în cadrul urmăririi penale (f. d. 195-197, vol. I); - procesul-verbal de confruntare din 06 decembrie 2012 dintre învinuitul Teodor Constantin și partea vătămată Buga Vladimir, prin care fiecare își mențin depozițiile date separat în cadrul urmăririi penale (f. d. 198-199, vol. I); - procesul-verbal de confruntare din 23 ianuarie 2013 dintre învinuitul Teodor Constantin și partea vătămată Bucuci Ion, prin care fiecare își mențin depozițiile date

separat în cadrul urmăririi penale (f. d. 209-210, vol. I); - copia contractului de vânzare-cumpărare nr. 98342 din 28 decembrie 2011, prin care se confirmă vânzarea de către inculpatul Teodor Constantin lui Teodor Victor a terenului agricol cu suprafața de 0,3719 ha și construcția depozit, cu suprafața d 524,9 m², amplasată pe acest teren, situate în extravilanul comunei Hrușova, raionul Criuleni (f. d. 17, vol. I); - raportul de evaluare a proprietății inculpatului Teodor Constantin, întocmit de către SRL „Asin Consulting”, prin care se confirmă că valoarea depozitului, situat în extravilanul comunei Hrușova, raionul Criuleni, care aparține inculpatului, constituie 4350903 lei (f. d. 143-186, volumul I).

Instanța de apel a apreciat critic afirmațiile inculpatului precum că a împrumutat 1000 euro de la partea vătămată Bucuci Ion și nu a avut intenția de a nu restitui împrumutul, iar față de Doba Igor și Buga Vladimir nu are vreo datorie, deoarece aceste afirmații nu corespund adevărului și sunt date de către inculpat în scopul de a se eschiva de la răspunderea penală, deoarece sunt combătute de celelalte probe analizate mai sus și apreciate prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, care demonstrează cu certitudine vinovăția lui în comiterea escrocheriei imputate.

Componenta de infracțiune a escrocheriei constituie o modalitate a sustragerii bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere.

Conform pct. 2 al Hotărârii explicative ale Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 23 din 28.06.2004, cu privire la practica judiciară în procesele penale despre sustragerea bunurilor, se consideră - sustragere luarea ilegală și gratuită a bunurilor din posesia altuia, care a cauzat un prejudiciu patrimonial efectiv acestuia, săvârșită în scop acaparator.

Astfel, pentru existența escrocheriei, în modalitatea în care este incriminată inculpatului conform rechizitoriului, s-a constatat trecerea unor mijloace bănești din proprietatea sau posesia părților vătămate în proprietatea inculpatului.

De asemenea, instanța de apel a reținut și prezența diminuării reale a patrimoniului părților vătămate ca element obligatoriu al sustragerii, ceea ce, în cazul escrocheriei, urmează ca părțile vătămate să transmită bunurile în mod aparent benevol făptuitorului.

Astfel, instanța de apel, analizând probele administrate atât în cadrul urmăririi penale cât și în cadrul instanței de fond și a celei de apel a conchis că vinovăția inculpatului Teodor C., în comiterea infracțiunii imputate s-a constatat cu certitudine.

În acest sens, instanța de apel a indicat că, inculpatul a săvârșit infracțiunea cu intenție unică, caracterizată prin mai multe acțiuni infracționale identice, comise cu un singur scop, alcătuind în ansamblu o infracțiune or, conform prevederilor art. 30 alin. (1) Cod penal, se consideră infracțiune prelungită fapta săvârșită cu intenție unică, caracterizată prin două sau mai multe acțiuni infracționale identice, comise cu un singur scop, alcătuind în ansamblu o infracțiune.

Totodată, instanța de apel a constatat că pentru a însuși sumele de bani transmise de către părțile vătămate, inculpatul folosea diferite pretexte, iar intenția reală a acestuia fiind de a însuși sumele de bani solicitate, neexecutând obligațiile asumate.

Instanța de apel a conchis că, instanța de fond eronat a indicat că nu s-a constatat eschivarea inculpatului de la îndeplinirea obligațiilor contractuale și că între părțile vătămate și inculpat au avut loc relații civile, care urmează a fi soluționate conform legislației civile or,

Teodor C., din momentul inițial de însușire a banilor de la părțile vătămate Bucuci Ion, Doba Igor și Buga Vladimir nu avea intenția de a-i întoarce ultimilor banii însușiți.

Potrivit prevederilor art. 1, Protocolul nr. 4 CEDO, „nimeni nu poate fi privat de libertatea sa pentru singurul motiv că nu este în măsură să execute o obligațiune contractuală”.

Astfel, instanța de apel a considerat că, aceste prevederi nu se referă la cazul lui Teodor C., deoarece în cazul când una din părți, asumându-și angajamente, nu are posibilitate și nici dorință să le execute (în prealabil, fiindu-i transmise bunuri de cealaltă parte, care astfel își pierde dreptul de proprietate asupra lor), este necesară intervenția legii penale.

Mai mult, instanța de apel a indicat că inculpatul, în luna iulie 2011, în legătură cu situația financiară grea, făcând abuz de încredere i-a propus cet. Doba Igor să cumpere de la el contra sumei de 250000 euro depozitul cu producție agricolă cu suprafața de 531,2 m², situat în raionul Criuleni, com. Hrușova și terenurile agricole cu suprafața de 60 ha. Totodată acesta a explicat, că vinde depozitul și terenurile în legătură cu faptul, că la sfârșitul anului vrea să plece la fiul său în Elveția. Doba Igor, fără a cunoaște despre intenția infracțională, pe care o urmărea Teodor C., s-a încrezut în ultimul și a fost de acord cu propunerea lui, cu condiția încheierii unui acord scris de vânzare-cumpărare și achitare în perioada lunilor septembrie 2011 - ianuarie 2012, însă inculpatul nu avea intenția de a-și onora obligațiile, a reușit să-l convingă pe Doba Igor ca acordul de vânzare-cumpărare să fie încheiat în formă scrisă în ianuarie 2012, după achitarea sumei în întregime, adică a 250000 de euro și, pentru confirmarea intențiilor reale, i-a transmis lui Doba Igor copia „Raportului de evaluare” a depozitului indicat.

Ulterior, în perioada din luna septembrie până în decembrie 2011, Teodor C. sub diferite motive, referindu-se în principal la dificultățile financiare, în contul de achitare pentru depozit, prin înșelăciune a primit de la Doba Igor, mijloace financiare și bunuri materiale în sumă de 100000 de lei și de la asociatul acestuia Buga Vladimir, 40 000 de lei, care i-a folosit la discreția sa, însă, în luna decembrie 2011, după ce victima Doba Igor a început a insista asupra încheierii contractului de vânzare-cumpărare, inculpatul urmând scopul de a nu-și onora obligațiile sale de vânzare a depozitului, a înaintat condiții de la bun început irealizabile, precum că va vinde depozitul numai cu 500000 de euro.

Instanța de apel a menționat că inculpatul majorând suma tranzacției cu 100%, demonstrează că dânsul de la bun început nu avea intenția de a-și onora obligația de a vinde depozitul părții vătămate Doba Ig., cu atât mai mult, că estimatorii independenți, în prezența lui Teodor C. și a lui Doba Ig. au estimat depozitul la valoarea de 70000 euro.

Situația financiară extrem de nefavorabilă a inculpatului din perioada septembrie-decembrie 2011, a fost demonstrată prin faptul, că pe lângă părțile vătămate Doba Ig., Buga Vl. și Bucuci I., de la care prin escrocherie a sustras surse financiare și bunuri materiale, dânsul a primit de la martorul Caraulinî V. bovine, pentru care nu s-a achitat până în prezent, având datorii în sumă de 33000 lei.

Mai mult ca atât, în ședința de judecată martorul Rusnac E., la fel interogată la demersul lui Teodor C. și apărătorului său, a declarat că cunoștea din cuvintele ultimului, despre faptul, ca depozitul cu producție agricolă, care aparține inculpatului, în anul 2011 a fost pus în gaj, în scopul asigurării creditului. Despre acest fapt nu i-a anunțat nici pe Doba Ig., nici pe Buga Vl.

Ulterior, inculpatul din nou, având ca scop de a-i induce în eroare pe victimele Doba Ig. și Buga Vl., creându-le impresia că dorește să se achite cu ei, după nenumărate cerințe din partea acestora, urma să le restituie banii și bunurile materiale, la data de 09.01.2012, s-a întâlnit cu Buga Vl. pe teritoriul depozitului, unde, efectuând calculul mijloacelor financiare primite și a bunurilor materiale cu mâna sa a scris, că datorează 94350 de lei. În cadrul întâlnirii s-au înțeles că suma finală va fi acordată peste 2 zile, după întoarcerea lui Doba Ig. din Ucraina.

Acest fapt a fost confirmat în ședința de judecată de către fiul inculpatului, martorul Teodor Victor, în cadrul audierii acestui martor, dânsul a indicat că la începutul lunii ianuarie 2012, a asistat la calculul datoriilor tatălui său față de Doba Igor. La fel era prezent și juristul tatălui, juristul lui Doba Ig. Nici o presiune asupra tatălui n-a fost aplicată.

În special, inculpatul Teodor C. a indicat că, a făcut cunoștință cu Doba Ig. la 10 iulie 2011. N-a existat nici un acord cu el referitor la vânzarea depozitului cu producție agricolă și a terenurilor în com. Hrușevo. Mai târziu, Doba Ig. singur i-a propus motorină, semințe de floarea-soarelui și porumb. În total a luat bunuri materiale în sumă de 83500 lei, în afară de aceasta, în toamna anului 2011, pentru a prelucra pământul, a împrumutat de la Doba Ig. 10000 de lei, despre care a semnat în agenda lui. Peste 2-3 zile, pentru a ara, a mai împrumutat de la Doba Ig. încă 20000 de lei, despre care fapt iarăși a semnat în agenda acestuia. Apoi, la 30 octombrie 2011, Doba Ig., plecând la Kiev l-a întrebat pe el, dacă are nevoie de bani și primind răspuns afirmativ, pe data de 01 noiembrie 2011, i-a transmis prin Buga Vl. încă 40000 de lei. Avea nevoie de bani pentru prelucrarea pământului.

Mai mult ca atât, instanța de fond, a ajuns la concluzia care contrazice complet materialele acumulate în cadrul cercetării judecătorești, precum că „inculpatul si-a onorat obligațiile prin transmiterea în posesie părții vătămate Doba Ig. a tractorului, care îi aparținea, în scopul de a-l vinde în contul achitării datoriilor.”

Astfel, inculpatul Teodor C., nu i-a transmis tractorul părții vătămate Doba Ig., deoarece acest tractor a fost cumpărat de către Buga Vl., contra sumei de 50000 de lei.

Potrivit circumstanțelor stabilite de prima instanță, inculpatul Teodor C. încheia cu partea vătămată Bucuci I. conform recipiselor, contract de împrumut, afirmând că suma respectivă o preia pentru achitarea propriilor datorii pentru restanțe la furnizarea gazului natural și achitarea salariilor (1000 euro), altă sumă 1500 euro pentru achitarea creditului bancar de la BC „Eximbank” SA și că o va restitui la prima solicitare.

Totodată, instanța de apel a menționat că din declarațiile inculpatului, în modul cum sânt descrise în sentință, rezultă că, situația financiară a firmei era neprielnică. Datorită acestei situații nefavorabile le-a propus părților vătămate Doba Ig. și Buga Vl. spre vânzare terenuri de pământ agricol și baza de producție de pe aceste terenuri, totodată tăinuind această intenție de partea vătămată Bucuci I., cu care activau împreună în domeniul agriculturii. Această stare de lucruri era cunoscută făptuitorului, însă nu și părților vătămate.

Prima instanță n-a luat în considerație că Teodor C., în afară de Bucuci I., a primit și de la părțile vătămate Doba Ig. și Buga Vl. sume considerabile de bani (83000 lei și 40000 lei), susținând că în scopul de a-i investi în agricultură.

Instanța de apel a conchis că, afirmând că între Teodor C. și părțile vătămate au existat relații civile, instanța de fond n-a verificat, de ce sumele primite de la părțile vătămate nu le-a introdus legal în contul societății.

Nu a verificat instanța de fond pe cât de reală pentru executare era o altă obligație a lui Teodor C. la momentul primirii sumelor, de a le restitui la cererea părților vătămate.

Astfel, la stabilirea pedepsei inculpatului Teodor C., instanța de apel a ținut cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, că infracțiunea comisă de inculpat face parte din categoria infracțiunilor deosebit de grave, de persoana celui vinovat, de rolul lui la săvârșirea infracțiunii, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului. Circumstanțe care atenuează sau agravează răspunderea inculpatului conform art. 76, 77 Codul penal, instanța de apel nu a reținut.

Cât privește acțiunile civile înaintate de părțile vătămate, instanța de apel le-a admis și a dispus încasarea de la Teodor C., în contul părții vătămate și civile Doba Igor: dauna materială în sumă de 91850 lei și cheltuielile judiciare în sumă de 2300 lei; în contul părții vătămate și civile Buga Vladimir: dauna materială în sumă de 40000 lei și cheltuielile judiciare în sumă de 2300 lei; în contul părții vătămate și civile Bucuci Ion: dauna materială în sumă de 42770 lei și cheltuielile judiciare în sumă de 2300 lei.

Totodată, instanța de apel a considerat corect de a încasa suma prejudiciului moral în mărime de 10000 lei, din contul inculpatului în beneficiul părților vătămate, ținând cont de practica CEDO privitor la modul de încasare a prejudiciului moral (Opinia comună privind satisfacția echitabilă „Buletinul CSJ a RM8-9/24, 2012”), cât și de prevederile art. 1423 Cod civil, conform căruia, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța judecătorească reieșind din caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul vinovăției al autorului prejudiciului, (dacă vinovăția este condiție a răspunderii), și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța judecătorească, luând în considerație circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul (locul, timpul, vârsta etc.), precum și statutul social al persoanei vătămate.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recursuri ordinare declarate de către inculpatul Teodor Constantin și avocații acestuia, Bobu Petru și Arhiliuc Ion, prin care a solicitat casarea acesteia cu menținerea sentinței.

5.1. Inculpatul, în recursului declarat, fără a invoca vreun temei prevăzut de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a menționat că, decizia instanței de apel este ilegală, deoarece acesta nu a săvârșit infracțiunea imputată.

5.2. Avocatul Bobu Petru în numele inculpatului Teodor C., a declarat recurs ordinar, indicând temeiurile din art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, și a invocat că instanța de apel a ignorat lipsa în materialele cauzei a unui certificat oficial al BNM despre raportul EURO-MDL, astfel încălcând condițiile art. 281 Cod de procedură penală, Teodor C. neavând posibilitatea să se apere de acuzarea adusă, iar rechizitoriul nu corespunde prevederilor art. 296 din același Cod, instanța nefiind valabil sesizată, adică contrar art. 251 alin. (2) Cod procedură penală.

La fel, a invocat că, timpul săvârșirii infracțiunii fiind indicat foarte vag, deși actele de învinuire au fost întocmite la o distanță de timp de circa un an și jumătate. Astfel organul de urmărire penală era obligat să indice locul exact al săvârșirii infracțiunii, or, noțiunea de „extravilan” este una extinsă.

5.3. Avocatul Arhiliuc Ion în numele inculpatului Teodor C., a declarat recurs ordinar, în temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 16) Cod de procedură penală, care a invocat că, instanța de apel a susținut poziția părții acuzării și anume faptul că a decis la inițiativa procurorului de a examina cauza în lipsa părților, din motiv că ei sunt reprezentați de avocați, invocând că acest procedeu există doar în procesul civil.

La fel, recurentul a invocat faptul că nemotivarea prezenței martorilor în ședința de judecată și citirea declarațiilor acestora, a încălcat dreptul inculpatului Teodor C. la egalitatea de arme, dreptul la un proces echitabil.

Totodată, s-a invocat că instanța de apel nu a argumentat toate motivele invocate de către partea apărării, astfel adoptând o decizie nemotivată, ceea ce constituie o eroare de drept.

Recurentul a menționat că, relațiile dintre Teodor C. și presupusele părți vătămate sunt cu caracter civil, astfel este inadmisibil de a fi trasă la răspundere penală orice persoana care și-a asumat obligații de natură civilă, deoarece legea penală nu este un act de răzbunare.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 24 mai 2016 s-au admis recursurile ordinare declarate de către inculpatul Teodor Constantin și de avocații acestuia Bobu Petru și Arhiliuc Ion, s-a casat decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2015 și s-a dispus rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

6.1. În motivarea deciziei instanța de recurs a constatat că, instanța de apel în cadrul ședințelor de judecată nu a supus verificării probele privind acuzarea în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, unii martori nefiind audiați în condițiile nemijlocirii, instanța de apel a menționat în acest sens, că deși au fost citați legal, nu s-au prezentat la examinarea cauzei.

Astfel, în speța dată, instanța de apel a amânat examinarea cauzei de mai multe ori la demersul procurorului, pentru a prezenta în ședința de judecată martorii acuzării cât și părțile vătămate pentru a depune declarații, însă acestea până la final nu s-au prezentat, astfel, instanța de apel examinând cauza penală prin metoda de citire a declarațiilor date anterior, în lipsa părților vătămate Bucuci Ion și Buga Vladimir și a martorilor Petrici Anatolie, Mius Alexei, Mateescu Ivan, Chirica Elena, Chirica Ion, Gurin Ivan, Căldare Ion, Cernobai Ludmila, Rusnac Elena, Hudesco Tatiana și Teodor Victor.

Instanța de recurs a conchis că în ședința instanței de apel din 3 părți vătămate și 13 martori, au fost audiați doar o singură parte vătămată, Doba Igor și 2 martori, Garniț Ion și Caraulinți Vasilii, respectiv numai pe aceste probe a și fost fundamentată decizia de admitere a apelurilor părții acuzării cu casarea sentinței de achitare și pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare în privința inculpatului Teodor Constantin.

În acest sens, instanța de recurs a menționat că în cazul în care instanța de apel admite apelul, casează sentința total, și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, se impune aplicarea prevederilor art. 101 alin. (4) Cod de procedură penală, care prevede, că „Instanța de judecată este obligată să pună la baza hotărârii sale numai acele

probe a căror cercetare au avut acces toate părțile în egală măsură și să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate”, respectiv, instanța de apel nu poate să își întemeieze hotărârea de condamnare în urma unei sentințe de achitare a instanței de fond, în mod exclusiv ori în principal pe declarațiile martorilor depuse în ședința judiciară a instanței de fond și citite în instanța de judecată în absența lor.

Astfel, instanța de recurs a indicat că instanța de apel în ședința de judecată din 27 octombrie 2015 (f.d. 31, vol. IV), a susținut poziția procurorului, de a examina cauza în lipsa părților vătămate, Bucuci Ion și Buga Vladimir, invocând motivul că ei sunt reprezentați în instanța de apel de avocați.

Totodată, instanța de recurs, a remarcat faptul că, prezența părților vătămate enunțate mai sus, a fost solicitată de către partea apărării, iar instanța de judecată urma să asigure prezența acestora, or conform art. 415 alin. (2¹) Cod de procedură penală, judecând apelul declarat împotriva sentinței de achitare, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare fără audierea învinutului prezent, precum și a martorilor acuzării solicitați de părți. Martorii acuzării se audiază din nou în cazul în care declarațiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatului.

Mai mult, în ultima ședință de judecată a instanței de apel din 10 noiembrie 2015 (f.d. 42-48, vol. IV), după audierea celui de al doilea martor, Caraulinic Vasiliu, procurorul de-facto s-a dezis de la cercetarea probelor, astfel n-a informat instanța despre cauzele neasigurării prezenței martorilor și părțile vătămate indicate mai sus, nici n-a solicitat cercetarea probelor scrise prin citire, care în viziunea sa erau necesare în susținerea acuzațiilor incriminate inculpatului Teodor Constantin, astfel instanța de apel din oficiu la propria inițiativă, asumându-și atribuțiile procurorului, a selectat din dosar anumite probe pe care le-a dat citirii.

Astfel, s-a constatat că instanța de apel nu a respectat prevederile art. 414 alin. (6) Cod de procedura penală, potrivit cărora instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță, dacă ele nu au fost verificate în ședința judiciară a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Totodată, instanța de recurs a reținut prin prisma jurisprudenței CEDO (cauza Dan contra Republicii Moldova, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 05 iulie 2011, nr. 8999/07, art. 6 parag. 1) că „... cei care au responsabilitatea de a decide vinovăția sau nevinovăția unui acuzat ar trebui, în principiu, să fie în măsură să audieze martorii în persoană și să evalueze credibilitatea lor. Evaluarea credibilității unui martor este o sarcină complexă, care, de obicei, nu se poate realiza printr-o simpla citire a cuvintelor sale înregistrate.”

Colegiul penal lărgit a reiterat că revenind la faptele din prezenta cauză, principala dovadă care face diferența dintre relațiile civile și fapta infracțională imputată inculpatului sunt declarațiile martorilor. Restul probelor au fost dovezi indirecte, care nu au putut duce nemijlocit la condamnarea inculpatului, prin urmare, declarațiile martorilor și greutatea dată lor erau de o mare importanță pentru justa soluționare a acestei cauze.

În această privință, instanța de recurs a menționat că Plenul Curții Supreme de Justiție, în Hotărârea din 12.12.2005, nr. 22, „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, a explicat că, dacă instanța de apel admite apelul cu rejudecarea cauzei, decizia

trebuie să cuprindă analiza probelor pe care s-a bazat instanța pronunțând hotărârea, să indice din ce motive ele urmează a fi reapreciate ori respinse ca probe.

Totodată, instanța de recurs a menționat că conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Situația descrisă mai sus, nu poate fi corectată în instanța de recurs, deoarece instanța de apel nu a soluționat fondul cauzei. Eroarea comisă nu oferă posibilitatea instanței de recurs de a concluziona asupra corectitudinii aprecierii probelor și încadrării juridice a acțiunilor inculpatului de către instanța de apel, or, conform art. 419 Cod de procedură penală - rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

În atare circumstanțe instanța de recurs a constatat că instanța de apel a comis erori de drept prin încălcarea prevederilor art. 100, 101, 394, 414-419 Cod de procedură penală, iar aceste abateri se cuprind în temeiul de casare prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, superficial a verificat legalitatea și temeinicia sentinței.

Astfel, instanța de recurs a statuat că la rejudecarea cauzei Curtea de Apel Chișinău urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să înlăture eroarea procesuală comisă de către instanța de apel, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel și recurs; să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii; să le dea apreciere cuvenită în ansamblu, cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate; să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date; să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate; să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate și de practica unitară în acest domeniu, de practica relevantă a CEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2017, pronunțată integral la 14 iulie 2017, au fost admise apelurile declarate de procuror, avocatul Temirov Valeriu în interesele părților vătămate Doaba Igor și Buga Vladimir, și de avocatul Vornicescu Igor în interesele părții vătămate Bucuci Ion, cu casarea integrală a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului prevăzut de prima instanță, prin care:

Teodor Constantin a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, stabilindu-i pedeapsă sub formă de închisoare pe termen de 8 ani 6 luni, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții legate de gestionarea bunurilor materiale pe termen de 4 ani.

Au fost admise parțial acțiunile civile înaintate de către părțile vătămate Doba Igor, Buga Vladimir și Bucuci Ion privind încasarea de la Teodor Constantin a prejudiciului material și moral.

S-a încasat de la Teodor Constantin, în beneficiul lui Doba Igor suma de 91850 lei, cu titlu de prejudiciu material și suma de 1300 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, iar în rest pretențiile civile au fost respinse ca fiind nefondate.

S-a încasat de la Teodor Constantin, în beneficiul lui Buga Vladimir suma de 40000 lei, cu titlu de prejudiciu material și suma de 1300 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, iar în rest pretențiile civile au fost respinse ca fiind nefondate.

S-a încasat de la Teodor Constantin în beneficiul lui Bucuci Ion suma de 42770 lei, cu titlu de prejudiciu material și suma de 5300 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, iar în rest pretențiile civile au fost respinse ca fiind nefondate.

7.1. Pentru a se pronunța instanța de apel a constatat faptele și circumstanțele infracțiunii imputate lui Teodor C., invocate în rechizitoriu, și a conchis că prima instanță a adoptat o soluție greșită de achitare.

În motivarea soluției, instanța de apel a constatat că vinovăția inculpatului Teodor Constantin se confirmă prin declarațiile părții vătămate Bucuci Ion, declarațiile căruia se apreciază ca fiind pertinente și concludente și din conținutul cărora rezultă că a acordat lui Teodor Constantin un împrumut de 1000 Euro pentru achitarea salariilor și gazelor naturale, iar ulterior suma de 1000 lei și 1500 Euro pentru rambursarea creditului bancar.

Totodată, instanța de apel a menționat că din conținutul declarațiilor părții vătămate Bucuci Ion rezultă că inculpatul Teodor Constantin urma să-i restituie mijloacele bănești împrumutate după ce va vinde terenurile agricole și depozitul de care dispunea.

În anul 2012 dânsul s-a apropiat de Doba Igor și Buga Vladimir pe care i-a întrebat dacă aceștia intenționează să procure bunurile imobile ale inculpatului, iar aceștia i-au explicat că i-au dat cu împrumut lui Teodor Constantin mijloace bănești pentru perfectarea actelor necesare tranzacției de vânzare-cumpărare, însă ultimul a înregistrat bunurile pe numele fiului său.

Instanța de apel a apreciat ca fiind pertinente și concludente declarațiile părții vătămate Doba Igor din conținutul cărora se desprinde că dânsul i-a acordat lui Teodor Constantin 250 litri de motorină cu costul de 3900 lei, 6 saci cu semințe de porumb la prețul de 1800 lei, 6 saci cu semințe de floarea soarelui la prețul de 3150 lei și bani în sumă de 83000 lei. Inculpatul i-a comunicat că prețul bunurilor imobile le evaluează la suma de 250000 Euro și fiind interesat de procurarea acestora l-a rugat pe Teodor Constantin să pregătească actele necesare pentru încheierea tranzacției de vânzare-cumpărare. La nenumăratele solicitări ale sale cu privire la perfectarea contractului, inculpatul spunea că este ocupat sau este ocupat avocatul său. Ulterior, inculpatul i-a comunicat că toate bunurile sale le evaluează la prețul de 500000 Euro. După această discuție, s-au înțeles cu inculpatul să-i restituie toate împrumuturile acordate, însă Teodor Constantin a început să se eschiveze de la stingerea datoriei, nu răspundea la telefon.

De asemenea, instanța de apel a apreciat ca pertinente și concludente și declarațiile părții vătămate Buga Vladimir, care a indicat că inculpatul Teodor Constantin sub pretextul

necesității perfectării actelor pentru a vinde terenurile sale agricole și depozitul respectiv părții vătămate Doba Igor, a înșușit de la dânsul bani în sumă de 40000 lei.

Instanța de apel a constatat că inculpatul Teodor Constantin în luna iulie 2011, în legătură cu situația financiară grea, făcând abuz de încredere i-a propus lui Doba Igor să cumpere de la el contra sumei de 250000 Euro depozitul cu producție agricolă cu suprafața de 531,2 m.p., situat în r. Criuleni, com. Hrușova și terenurile agricole cu suprafața de 60 ha. Totodată, inculpatul Teodor Constantin a explicat că vinde depozitul și terenurile în legătură cu faptul că la sfârșitul anului vrea să plece la fiul său în Elveția.

Partea vătămată Doba Igor, fără a cunoaște intențiile infrafracționale ale inculpatului Teodor Constantin, s-a încrezut în bunele intenții ale acestuia și a fost de acord cu propunerea acestuia, cu condiția încheierii unui acord scris de vânzare-cumpărare și achitare în perioada lunilor septembrie 2011 - ianuarie 2012, însă Teodor Constantin de la bun început nu avea intenția de a-și onora obligațiile, a reușit să-l convingă de Doba Igor ca acordul de vânzare-cumpărare să fie încheiat în formă scrisă în ianuarie 2012, după achitarea sumei în întregime, adică a sumei de 250000 Euro și pentru confirmarea intențiilor reale i-a transmis lui Doba Igor copia raportului de evaluare a depozitului indicat.

Ulterior, în perioada din luna septembrie până în decembrie 2011, inculpatul Teodor Constantin sub diferite motive, referindu-se în principal la dificultățile financiare, în contul de achitare pentru depozit, prin înșelăciune și abuz de încredere a primit de la Doba Igor mijloace financiare și bunuri materiale în sumă de 100000 lei și de la Buga Vladimir suma de 40000 lei, iar după ce Doba Igor a început a insista asupra încheierii acordului de vânzare-cumpărare, inculpatul Teodor Constantin urmând scopul de a nu-și onora obligațiile sale de vânzare a depozitului, a indicat că va vinde depozitul numai la prețul de 500000 Euro.

Așadar, instanța de apel a menționat că acțiunea inculpatului Teodor Constantin de a majora suma tranzacției demonstrează că dânsul de la bun început nu avea intenția de a-și onora obligația de a vinde depozitul lui Doba Igor, cu atât mai mult că estimatorii independenți, în prezența lui Teodor Constantin și a lui Doba Igor au estimat depozitul la valoare de 70000 Euro.

Instanța de apel a apreciat că situația financiară extrem de nefavorabilă a inculpatului Teodor Constantin în perioada septembrie-decembrie 2011 a fost demonstrată prin faptul că pe lângă părțile vătămate Doba Igor, Buga Vladimir și Bucuci Ion, de la care prin înșelăciune și abuz de încredere a sustras mijloace bănești și bunuri materiale, precum și prin declarațiile martorului Caraulinîi Vasile, care a declarat că inculpatul a primit de la el bovine pentru care nu s-a achitat până în prezent, având datoriile în sumă de 33000 lei.

La fel, instanța de apel a reținut declarațiile martorului A. Rusnac, care a indicat că cunoaște din spusele lui Teodor Constantin că depozitul cu producție agricolă, care aparține lui Teodor Constantin, în anul 2011 a fost pus în gaj, în scopul asigurării creditului, iar despre acest fapt nu i-a anunțat nici pe Doba Igor, nici pe Buga Vladimir.

Instanța de apel a constatat că inculpatul Teodor Constantin, având scopul de a-i duce în eroare pe Doba Igor și Buga Vladimir, creându-le impresia că dorește să se achite cu ei, după nenumărate cerințe din partea acestora din urmă să le restituie banii și bunurile materiale, la data de 09.01.2012 s-a întâlnit cu Buga Vladimir pe teritoriul depozitului, unde efectuând

calculul mijloacelor financiare primite și a bunurilor materiale cu mâna sa a scris că datorează suma de 94350 lei. În cadrul întâlnirii s-a înțeles că suma finală va fi acordată peste 2 zile, după întoarcerea lui Doba Igor din Ucraina.

Acest fapt a fost confirmat de către martorul Teodor Victor, care în cadrul ședinței de judecată a indicat că la începutul lunii ianuarie 2012 a asistat la calculul datoriilor tatălui său față de Doba Igor, fiind prezent și juristul Anatolie și juristul lui Doba Igor, Valerii.

Din declarațiile părților vătămate Doba Igor și Buga Vladimir rezultă că inculpatul Teodor Constantin a început să se ascundă de ultimii, nu răspundea la telefon, apoi în scopul de a se eschiva de la restituirea pagubei pricinuite celor din urmă s-a adresat la Procuratura r-nul Criuleni cu un demers precum că Doba Igor și Buga Vladimir au sutras de la el bunuri materiale în sumă de 33000 lei, în legătură cu care fapt la data de 04.07.2012 a fost intentat un proces penal, care a fost clasat în temeiul art. 275 alin. (3) Cod procedură penală, prin ordonanța procurorului de încetare a urmăririi penale din 26 octombrie 2012.

Instanța de apel a reținut și faptul că Teodor Constantin a indicat că a făcut cunoștință cu Doba Igor în luna iulie 2011. Nu a existat nici un acord cu el referitor la vânzarea depozitului cu producție agricolă și a terenurilor în com. Hrușevo. Mai târziu, Doba Igor singur i-a propus motorină, semințe de floarea-soarelui și porumb. În total a luat bunuri materiale în sumă de 83500 lei. În toamna anului 2011 pentru prelucrarea pământului a împrumutat de la Doba Igor suma de 10000 lei, despre care a semnat în agenda lui. Peste 2-3 zile, pentru a ara pământul a mai împrumutat de la Doba Igor încă 20000 lei, despre care fapt a semnat la fel în agenda acestuia. După care, la 30 octombrie 2011 Doba Igor plecând în or. Kiev, l-a întrebat dacă are nevoie de bani și primind răspuns afirmativ, pe data de 01 noiembrie 2011 i-a transmis prin Buga Vladimir încă 40000 lei.

Totodată, instanța de apel a menționat că concluzia instanței de fond referitor la faptul că inculpatul Teodor Constantin și-a onorat obligațiile prin transmiterea în posesia părții vătămate Doba Igor a tractorului, care îi aparținea în scopul de a-l vinde în contul achitării datoriilor este eronată și care se combate prin probele administrate la cauza penală și anume, prin răspunsul de la Întreprinderea de Stat „Centrul resurselor informaționale de stat „Registru” nr. 633VP din 11.03.2014 și potrivit căruia tractorul de model MTZ-82, șasiul nr. 02577864, motor nr. 26375964 a fost înregistrat pe numele lui Sandu Iurie Petru, a.n. 13.05.1972, or, din 22.11.2011 or, pe numele lui Buga Vladimir Anatolie, a.n. 03.04.1972. Pe numele cet. Teodor Constantin, a.n. 16.01.1953 tractorul indicat nu a fost înregistrat.

La fel, instanța de apel a apreciat ca nu sunt de natură civilă raporturile dintre inculpatul Teodor Constantin și partea vătămată Bucuci Ion, deoarece din materialele cauzei penale s-a constatat că situația financiară a firmei acestuia era neprielnică, dânsul a însușit de la partea vătămată suma de 1000 Euro pentru achitarea datoriilor pentru restanțe la furnizarea gazului natural și achitarea salariilor și suma de 1500 Euro, 1000 lei pentru achitarea creditului bancar de la BC „Eximbank” SA indicând că sumele vor fi restituite din vânzarea măturilor și puceilor. Astfel, din cauza situației nefavorabile inculpatul Teodor Constantin le-a propus părților vătămate Doba Igor și Buga Vladimir spre vânzare terenuri de pământ agricol și baza de producție de pe aceste terenuri, totodată tăinuind această intenție de partea vătămată Bucuci Ion, cu care activau împreună în domeniul agriculturii, starea de lucruri care era cunoscută

făptuitorului, însă nu și părților vătămate. Astfel, inculpatul Teodor Constantin a însușit prin înșelăciune și abuz de încredere de la partea vătămată Bucuci Ion sumele de 1000 Euro și 1500 Euro, precum și de la părțile vătămate Doba Igor și Buga Vladimir sumele de bani în mărime de 83000 lei și 40000 lei, invocând pretextul că aceste sume de bani urmează a fi investite în agricultură, deși acestea nu au fost introduse în contul societății.

Instanța de apel a menționat, că prima instanță la emiterea sentinței de achitare nu a acordat deplină eficiență probelor administrate la cauza penală, și anume, prima instanță nu a ținut cont de declarațiile părților vătămate Bucuci Ion, Doba Igor, Buga Vladimir, care au comunicat detaliat circumstanțele în care au fost transmise mijloacele bănești inculpatului Teodor Constantin, care a abuzat de încrederea acordată.

Ce ține de aprecierea declarațiilor inculpatului Teodor Constantin, instanța de apel a constatat că prima instanță eronat a reținut ca fiind veridice aceste declarații or, pentru a-și motiva soluția de ce inculpatul a scris o recipisă referitor la sumele menționate și anume că a primit acești bani, în primul caz pentru achitarea gazelor naturale, inculpatul a indicat că a scris această recipisă la cererea părții vătămate, pentru a putea efectua contabilitatea firmei pe care o administrau împreună. Instanța de fond urma să rețină de fapt declarațiile inculpatului date anterior, unde a menționat că partea vătămată a investit în agricultură suma de 120000 lei. Prin urmare, o sumă atât de mare, pe care a introdus-o în afacere și nu a solicitat nicio recipisă, însă la o sumă mult mai mică, și anume de 1000 Euro, inculpatul invocă că a scris recipisă.

Instanța de apel a menționat că prima instanță la fel nu a apreciat declarațiile părții vătămate Doba Igor care a indicat că a transmis mijloacele bănești în sumă de 91580 lei inculpatului Teodor Constantin, având încredere în Teodor Constantin precum că îi va înstrăina bunurile care îi aparțin și anume depozitul și terenul agricol.

La acest capitol, inculpatul Teodor Constantin a înaintat versiunea precum că nici nu a fost discuția despre aceste tranzacții și că acesta a transmis benevol aceste mijloace bănești și bunuri sub formă de motorină, semințe de porumb, semințe de floarea-soarelui, deși inculpatul nu a specificat când urma să fie restituite aceste „împrumuturi”.

Astfel, instanța de apel a respins versiunea lui Teodor Constantin, precum că părțile vătămate au transmis ultimului bunuri și mijloace bănești cu titlu de „împrumut”, fără să discute cel puțin despre data la care aceste mijloace bănești urmează a fi restituite.

Aceiași situație de fapt este reflectată și pe episodul însușirii de către inculpatul Teodor Constantin a sumei de 40000 lei de la Doba Igor, în acest sens fiind anexată la materialele cauzei penale recipisa care confirmă faptul că inculpatul a primit suma de 40000 lei de la Doba Igor. Inculpatul Teodor Constantin a declarat că aceste mijloace financiare nu le-a primit de la Doba Igor, indicând că aceste mijloace bănești au fost primite de la Bucuci Ion prin intermediul lui Doba Igor, declarând că nu are careva obligația față de acesta.

Instanța de apel a menționat, că prezenta cauză penală a fost obiect de examinare la Curtea Supremă de Justiție, instanța ierarhic superioară dispunând remiterea cauzei penale la rejudecare. Instanța de recurs a statuat că din 3 părți vătămate și 13 martori, au fost audiați pe viu, doar o singură parte vătămată Doba Igor și 2 martori – Garniț Ion și Caraulinți Vasiliu, respectiv, numai pe aceste probe a și fost fundamentată decizia de admitere a apelurilor părții

acuzării cu casarea sentinței de achitare și pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare a inculpatului Teodor Constantin.

În acest context, instanța de apel abordând indicațiile instanței ierarhic superioară a constatat că din materialele cauzei penale se atestă faptul că acuzarea de stat nu a înaintat nici un demers cu privire la audierea martorilor, respectiv, rolul de prezentare a probelor îi revine acuzatorului de stat, iar toți acești 13 martori au fost solicitați spre a fi audiați de către partea apărării, constituind probele apărării.

În acest sens, instanța de apel a menționat că prin cererile de apel declarate de acuzatorul de stat, procuror în Procuratura r. Criuleni, Vladislav Boșcanean, de avocatul Valeriu Temirov în interesele părților vătămate Doba Igor și Buga Vladimir, de avocatul Igor Vornicescu în interesele părții vătămate Bucuci Ion împotriva sentinței Judecătorei Criuleni din 30 iulie 2015 s-a solicitat pronunțarea unei sentințe de condamnare în privința inculpatului Teodor Constantin, respectiv, partea acuzării nu a solicitat audierea martorilor apărării or, cu referire la jurisprudența CEDO, și anume cauza Dan contra Moldovei, instanța de apel a statuat că obligația audierii martorilor în cazul unei sentințe de achitare, se face referire la acele declarații ale martorilor care pot să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatului. Prin urmare, în cazul în care declarațiile martorilor sunt invocate de către apărare nu poate fi pus procurorul în situația de a cerceta declarațiile martorilor apărării.

Tot în acest context, instanța de apel a notat, că la examinarea apelurilor declarate de partea acuzării, declarațiile martorilor audiați de instanța de fond la demersul apărării au fost verificate în conformitate cu art. 414 alin. (2) Cod de procedură penală.

Astfel, instanța de apel a constatat că martorii apărării au relatat că cunosc despre faptul că inculpatul Teodor Constantin datorează careva sume de bani părților vătămate însă în care împrejurări și condiții au fost transmise mijloacele financiare vizate nu cunosc, deoarece despre existența acestor datorii sunt cunoscute din discuțiile cu inculpatul și părțile vătămate.

Pentru a stabili dacă declarațiile martorilor apărării sunt concludente, instanța de apel atrage atenția și la declarațiile inculpatului și a părților vătămate care chiar dacă în mare parte sunt contradictorii, în partea ce ține de transmiterea mijloacelor financiare și la înțelegerea avută între ei au relatat că careva persoane nu au asistat.

La aprecierea declarațiilor martorilor vizați instanța de apel a constatat că acestea vin să confirme versiunea inculpatului Teodor Constantin, care a invocat că între el și părțile vătămate au fost niște relații civile cu caracter de împrumut, însă din motivul că persoanele date nu posedă informații cu privire circumstanțele în care au fost transmise mijloacele financiare, instanța de apel le apreciază ca probe neconcludente.

Cu referire la audierea părților vătămate Bucuci Ion, Doba Igor și Buga Vladimir, instanța de apel a notat, că în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel au fost audiate părțile vătămate Bucuci Ion și Doba Igor, care au susținut pe deplin declarațiile acestora date la faza urmăririi penale și în instanța de fond. Instanța de apel a menționat că în ședința de judecată în instanța de apel nu s-a prezentat partea vătămată Buga Vladimir, însă ultimul a fost reprezentat de către avocatul Valeriu Temirov, iar neprezența lui nu poate constitui o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

În acest sens, instanța de apel a menționat, că partea vătămată Buga Vladimir a fost audiat în cadrul ședinței de judecată în prima instanță, la audierea acestuia a participat și inculpatul Teodor Constantin și avocatul ultimului, care au avut deplina posibilitate să asculte pe viu declarațiile acestuia, să adreseze întrebări ultimului în vederea soluționării chestiunilor, care în viziunea apărării sunt decisive pentru o examinare obiectivă a cauzei penale.

Instanța de apel a notat că declarațiile părții vătămate Buga Vladimir nu sunt decisive pentru condamnarea inculpatului, nu constituie unica probă în baza căreia să fie adoptată sentința de condamnare, or, declarațiile părții vătămate date în cadrul instanței de fond sunt suplinite pot fi coroborate cu ansamblul probator administrat de către acuzatorul de stat.

8. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către avocatul Arhiliuc Ion în numele inculpatului și de inculpat, prin care se solicită casarea totală a acesteia, cu menținerea sentinței.

8.1 Avocatul Arhiliuc Ion declară recurs ordinar în numele inculpatului în temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea totală a deciziei, cu menținerea sentinței.

În motivarea recursului recurentul invocă:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel;
- hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se bazează soluția;
- motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii, acesta este expus neclar;
- nu au fost întrunite elementele infracțiunii;
- norma de drept aplicată prin hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de Curtea Supremă de Justiție.

Menționează, că reieșind din prevederile art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Totodată menționează, că conform prevederilor art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, în limitele prevederilor indicate în alin. (1), instanța de apel este obligată ca în afară de temeiurile invocate în cererile formulate de apelant, să examineze aspectele de fapt și de drept ale cauzei, însă fără a înrăutăți situația apelantului.

Recurentul constată că aceste prevederi legale deși sunt obligatorii, nu au fost respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel, astfel, statuând pe principiul respectării normelor de drept menționate supra, atestă că, instanța de apel în cazul în care a admis apelurile părții acuzării, a casat sentința de achitare și a dispus rejudecarea cauzei, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, era obligată dar nu a respectat aceste prevederi legale, cât și jurisprudența CEDO.

Recurentul mai menționează, că potrivit art. 24 și 26 din Codul de procedură penală, care îl obligă pe acuzatorul de stat, după o hotărâre de achitare pronunțată de prima instanță, să solicite audierea inculpatului în instanța de apel și să prezinte în ședința de judecată anumite probe în susținerea acuzațiilor aduse, urmează să fie apreciată ca nesusținere a acuzațiilor penale în cadrul examinării apelului declarat împotriva sentinței de achitare.

A invocat, că acuzațiile incriminate de facto sunt relații civile, iar probatoriul administrat în cauză, în afară de declarațiile martorilor Petrici Anatolie, Mius Alexei, Mateescu Ivan, Chirica Elena, Hudesco Tatiana și Teodor Victor, pe care instanța de apel nu i-a audiat, nu poate duce la adoptarea unei decizii de condamnare.

8.2. De asemenea, decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de inculpat care invocă temeiuri identice cu cele invocate de avocat.

9. La recursurile declarate a depus referință procurorul, prin care solicită respingerea acestora din motiv că potrivit art. 6 pct. 11¹), 27 alin. (1), 414 alin. (1), (2), 434 Cod de procedură penală, eroare gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor, iar judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate.

Astfel, menționează că circumstanțele enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurenți și respectiv decizia atacată conține motive legale pe care se întemeiază soluția.

9.1. De asemenea, la recursurile declarate a depus referință avocatul Vornicescu I. în interesele părții vătămate Bucuci I. prin care solicită adoptarea unei decizii legale și întemeiate conform practicii Curții Supreme de Justiție și jurisprudenței CEDO, din motiv că depozițiile părților vătămate nu sunt contradictorii, dar veridice și concludente, având scop legitim de recuperare a prejudiciului cauzat prin alegerea unei din cele două modalități, fie în procedură penală sau în procedură civilă, astfel fiind dreptul victimelor de a alege o procedură mai efectivă, care s-a încheiat nu numai cu încasarea prejudiciului cauzat, dar și cu stabilirea unei pedepse penale inculpatului.

9. Judecând recursurile ordinare, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acestea urmează a fi admise, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și menținerea în vigoare a sentinței, pentru considerentele ce urmează.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și menținerea sentinței, când apelul a fost greșit admis. Tot aici, urmează a fi reiterate și stipulările din art. 434 Cod de procedură penală, unde este indicat că judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

Or, rațiunea exercitării căii de atac, în particular avându-se în vedere recursul ordinar, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanțele ierarhic inferioare la etapele precedente de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

La caz, reieșind din textul recursurilor ordinare declarate, se constată că recurenții invocă că instanța de apel, fără a aprecia toate circumstanțele cauzei, și-a motivat greșit soluția de condamnare în privința lui Teodor C.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că temeiurile de recurs indicate de recurenți și-au găsit confirmare și din materialele cauzei rezultă că instanța de apel nu a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv cu respectarea

prevederilor art. 414, 417 alin. (1) pct. 7) și 8) Cod de procedură penală și nu a făcut o analiză suficientă a probelor prezentate cu expunerea argumentărilor sale, iar probele administrate în cauză, nu au fost verificate și apreciate în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității lor, iar în ansamblu – în coroborare cu alte probe.

În acest sens, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel greșit a admis apelurile declarate de acuzatorul de stat, avocatul Temirov Valeriu în interesele părților vătămate Doba Igor și Buga Vladimir, și de avocatul Vornicescu Igor în interesele părții vătămate Bucuci Ion, a casat sentința și l-a recunoscut vinovat pe Teodor C. de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, dând o apreciere greșită probelor examinate de prima instanță.

Astfel, Colegiul penal lărgit concluzionează că, la argumentarea soluției, instanța de apel a apreciat unilateral probele administrate la dosar, acordând o valoare primară declarațiilor părților vătămate Doba Igor, Bucuci Ion și Buga Vladimir în detrimentul probelor administrate de partea apărării, fără a aduce argumente plauzibile de respingere a valorii probatorii a acestor probe, condamnându-l neîntemeiat pe ultimul de comiterea faptei incriminate.

În acest context, Colegiul penal lărgit menționează că art. 190 din Codul penal prezumă că dobândirea ilicită a bunurilor trebuie înfăptuită prin înșelăciune sau prin abuz de încredere, elemente care i-au fost incriminate inculpatului.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit menționează că latura obiectivă a escrocheriei se manifestă prin dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere. Astfel, elementul material se realizează prin acțiunea de dobândire ilicită a bunurilor altei persoane, fiind întregit cu altele două, conținute în textul normei de incriminare - înșelăciune sau abuz de încredere.

Prin dobândire ilicită a bunurilor legislatorul prezumă un act opus celui licit, efectuat cu rea-credință, prin care făptuitorul obține (pentru sine sau pentru altul) transmiterea voită în proprietate, posesiune sau detenție a bunului mobil sau imobil, a altor valori străine sau a dreptului asupra acestora.

Înșelăciunea întrunește variante (metode), procedee și tehnici de operare ale făptuitorului cum ar fi: denaturarea informațiilor despre sine, despre apartenența de organizație și posibilitățile financiare; dezinformarea victimei cu privire la marfă, etc.; ascunderea unor informații, fapte, împrejurări obligatorii a fi comunicate victimei ș.a..

Abuzul de încredere are la bază relațiile interpersonale stabilite între făptuitor și victimă, care la rândul lor au ca suport relații de prietenie, de serviciu, de afaceri etc. care, cunoscând o anumită evoluție și având amprenta încrederii, sunt exploatate cu rea-voință de potențialul escroc la realizarea faptei infracționale.

Prin oricare dintre cele două modalități - înșelăciunea sau abuzul de încredere, care în realitate se pot suprapune, făptuitorul induce victima în eroare, îi creează o falsă reprezentare a realității, indiferent de mijloacele utilizate, pentru a realiza transmiterea voită, sub incidența sa ori a altei persoane, a bunului sau dreptului asupra lui, ce aparține celui supus manoperelor frauduloase.

Pentru existența infracțiunii de escrocherie este necesar ca victima să fi fost indusă în eroare și să fi ajuns la o reprezentare greșită a unei situații sau împrejurări la momentul dobândirii.

Posibilitatea ca un mijloc sau o metodă să inducă în eroare depinde și de personalitatea victimei, de gradul de instruire, de educație, de mediul din care provine, de starea psihică în care se găsea în momentul săvârșirii faptei etc.

Latura subiectivă a infracțiunii se manifestă prin intenție directă.

Astfel, Colegiul penal lărgit consideră că prima instanță corect a statuat că între Teodor Constantin și părțile vătămate există raporturi juridice civile, fapt care atrage în mod incontestabil achitarea inculpatului, așa cum prevede art. 390 alin. (1) pct. 3) din Codul de procedură penală. Astfel, între părți au existat relații civile, nefiind dovedită latura obiectivă și subiectivă a infracțiunii de escrocherie, iar litigiile dintre acestea urmau a fi soluționate într-un proces civil.

Colegiul penal lărgit menționează că, în cazul unui împrumut, abuzul de încredere nu se poate săvârși decât în situația unui contract de comodat (împrumut cu folosință), iar nu și pentru un împrumut de consumație (mutuum), care privește bunuri consumptibile, inclusiv sume de bani, pentru care se transmite o dată cu bunurile și dreptul de proprietate asupra acestora, fapt care determină, în cazul refuzului restituirii la scadență a împrumutului, nașterea unui litigiu civil.

Astfel, Colegiul penal lărgit consideră că, în speță, nu sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de escrocherie prin abuz de încredere sau înșelăciune, prevăzută de art. 190 din Codul penal, acțiunea inculpatului Teodor Constantin, neîntrunind elementele infracțiunii incriminate. Totodată, conform art. 1 al Protocolului nr. 4 adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 04.11.1950, este interzisă privarea de libertate pentru datorii, fiind invocat că „nimeni nu poate fi privat de libertatea sa pentru singurul motiv că nu este în măsură să execute o obligație contractuală”.

Potrivit prevederilor art. 26 alin. (3) Codul de procedură penală, judecătorul nu trebuie să fie predispus să accepte concluziile date de organul de urmărire penală în defavoarea inculpatului sau să înceapă o judecată de la ideea preconcepută că acesta a comis o infracțiune ce constituie obiectul învinuirii.

Sarcina prezentării probelor învinuirii îi revine procurorului. Conform prevederilor art. 8 din Codul de procedură penală, persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atât timp cât vinovăția sa nu este dovedită, în modul prevăzut de Codul de procedură penală, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia trebuie să-i fie asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu este constatată printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă. Nimeni nu este obligat să-și dovedească nevinovăția.

Concluziile despre vinovăția persoanei nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, conform prevederilor art. 8 din Codul de procedură penală, se interpretează în favoarea bănuitului, a învinuitului sau a inculpatului.

Potrivit principiilor generale ale procesului penal, în cadrul procesului penal trebuie verificate de către procuror și de către instanțele de judecată toate probele acumulate, atât cele de acuzare, cât și cele ce dezvinovătesc persoana.

Contrar acestor prevederi legale, instanța de apel a dat prioritate și a considerat veridice declarațiile părților vătămate, încadrând acțiunile inculpatului în baza legii penale, fără a le analiza în coroborare cu alte probe prezentate și fără a exclude dubiile existente.

Astfel Colegiul penal lărgit reține că în susținerea învinuirii formulate de către procuror nu a fost prezentată nici o probă care să confirme direct sau indirect vina inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate.

În conformitate cu art. 19 alin. (3) Cod de procedură penală, organul de urmărire penală are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atât circumstanțele care dovedesc vinovăția bănuțului, învinuitului, inculpatului, cât și cele care îl dezvinovățesc, precum și circumstanțele care îi atenuază sau agravează răspunderea.

Astfel, Colegiul penal lărgit menționează că acest principiu nu a fost respectat de către organul de urmărire penală, iar cauza a fost investigată numai sub aspectul învinuirii inculpatului, fapt care se demonstrează prin audierea în cadrul urmăririi penale a martorilor Caraulinți Vasile, Petrici Anatolie, Mius Alexei și Rusnac Aliona, iar în rechizitoriu depozițiile lor lipsesc, organul de urmărire penală urmând să dea o apreciere acestor mărturii, și anume de ce sunt excluse din masa probatorie.

Totodată, Colegiul penal lărgit constată că părțile vătămate Bucuci I., Doba Ig., Buga Vl. și inculpatul Teodor C. în perioada anului 2011, descrisă ca perioadă precum că inculpatul prin abuz de încredere și înșelăciune a însușit de la părțile vătămate sume de bani, desfășurau în comun activitate de producere în agricultură, care încă odată determină instanța de judecată să concluzioneze că între părțile vătămate și inculpat au avut loc relații civile, care și urmează a fi soluționate conform legislației civile.

Potrivit practicii judiciare în procesele penale despre sustragerea bunurilor, primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament pot fi calificate ca escrocherie doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpânire asupra acestor bunuri, urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat. Această tălmăcire stabilește o deosebire clară între escrocherie și relațiile civile.

Din materialele examinate în ședința de judecată nu s-a demonstrat, că inculpatul la momentul primirii banilor de la părțile vătămate a urmărit scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat, dar mai mul ca atât inculpatul a asigurat executarea obligațiilor prin transmiterea în posesie părții vătămate Doba Igor a tractorului ce-i aparținea pentru a fi vândut în scopul stingerii datoriilor.

Împrejurările enunțate relevă în mod clar și evident că hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția de condamnare a inculpatului, iar apelurile procurorului, avocatului Temirov Valeriu în numele părților vătămate Doba Igor și Buga Vladimir și avocatului Vornicescu Igor în numele părții vătămate Bucuci Ion au fost greșit admise de către instanța de apel.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală instanța de recurs admite recursul, casează total hotărârea atacată și menține hotărârea primei instanțe, în cazul în care apelul a fost greșit admis.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel constituie erori de drept, se impune soluția casării deciziei instanței de apel, cu menținerea sentinței primei instanțe.

10. În conformitate cu art. 338, 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate de avocatul Arhiliuc Ion în numele inculpatului Teodor Constantin și de inculpat, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2017, în cauza penală în privința lui *Teodor Constantin XXXXX* și menține sentința Judecătoriei Criuleni din 30 iulie 2015, de achitare a lui *Teodor Constantin XXXXX* de sub învinuirea de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, deoarece apelurile au fost greșit admise.

Teodor Constantin XXXXX urmează a fi eliberat imediat din penitenciar, dacă nu execută pedeapsa cu închisoare sau nu are stabilită măsură preventivă în privința sa, în baza altor hotărâri judecătorești.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 15 martie 2018.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Nadejda Toma

Vladimir Timofti

Constantin Alerguș

Anatolie Țurcan

O P I N I E   S E P A R A T Ă

în conformitate cu prevederile art. 339 alin (7), 340 alin (3) Cod de procedură penală (în cauza Teodor Constantin XXXXX)

1. Prin decizia Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 02 februarie 2018 a fost adoptată în cadrul judecării recursului în anulare în cauza indicată următoarea soluție: „Admite recursurile ordinare declarate de avocatul Arhiliuc Ion în numele inculpatului Teodor Constantin și de inculpat, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2017 în cauza penală în privința lui Teodor Constantin XXXXX și menține sentința Judecătoriei Criuleni din 30 iulie 2015 de achitare a lui Teodor Constantin XXXXX de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(5) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, deoarece apelurile au fost greșit admise.”

2. Nu am susținut soluția adoptată în partea în ce privește motivul achitării.

2.1. Considerăm că, potrivit practicii judiciare constante în asemenea cazuri urma a fi pronunțată o sentință de achitare pe motiv, că fapta nu este prevăzută de legea penală (art. 390 alin.(1) pct. 4) Cod de procedură penală), cum ar fi cazul 1ra-114/2017.

Astfel, deși Colegiul penal constată faptul că între inculpat și părțile vătămate au existat raporturi juridice civile, ulterior pronunță soluția de achitare pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii (art. 390 alin.(1) pct. 3) Cod de procedură penală).

În opinia noastră, prin constatarea la caz a existenței raporturilor juridice civile se stabilește, de fapt, că faptele săvârșite de către inculpat nu sunt prevăzute de legea penală și de aceea nu constituie infracțiune, fiind un delict civil.

În așa mod considerăm, că motivul de achitare susținut de către Colegiu contravine constatărilor expuse în partea motivantă a deciziei.

Judecător

Nadejda Toma

Judecător

Vladimir Timofti